

Uluslararası İnsan Hakları
Çerçevesine Uyumun
İzlenmesi için

ETKİNİZ
AB PROGRAMI

ETKİNİZ AB PROGRAMI

DESTEKLERİNDEN YARARLANMA REHBERİ

İÇİNDEKİLER

1	İNSAN HAKLARI İZLEME (İHi).....	3
2	ETKİNİZ AB PROGRAMI).....	3
3	ETKİNİZ DESTEĞİNDEN KİMLER YARARLANABİLİR?.....	5
4	ETKİNİZ DESTEK KATEGORİLERİ.....7 I: İNSAN HAKLARI İZLEME (İHi) .....7 II: ULUSLARARASI İNSAN HAKLARI MEKANİZMALARINA ERİŞİM.....10	
5	UZMAN DESTEĞİ.....	13
6	BAŞLARKEN – ETKİNİZ BİLGİ SİSTEMİNE KAYIT.....	14
7	DESTEK TALEP SÜRECİ.....	14
8	UYGUNLUK KRİTERLERİ KONTROLÜ.....	15
9	İLETİŞİM.....	19
EK	TÜRKİYE'YE İLİŞKİN ULUSLARARASI İNSAN HAKLARI ÇERÇEVESİ.....	20

1

İNSAN HAKLARI İZLEME (İHİ)

Uluslararası İnsan Hakları çerçevesi devletlerin uymak, korumak ve yerine getirmek zorunda oldukları yükümlülükleri ortaya koyar. Bu çerçeve, Birleşmiş Milletler (BM) ve Avrupa Konseyi (AK) gibi hükümetler/devletlerarası kuruluşlar sisteminde onaylanan anlaşmaları (antlaşma, sözleşme, protokol); anlaşma izleme kurumlarının içtihat ve genel yorumlarını; hükümetler arası sistemde kabul edilen bildiri ve kararları; Birleşmiş Milletler uzmanlarının raporlarını; özel usulleri ve Avrupa Konseyi organlarını içerir (Türkiye'ye ilişkin Uluslararası İnsan Hakları Çerçevesinin bir listesi için lütfen buraya tıklayın: <https://bit.ly/tr-uih>). Türkiye'deki insan hakları durumunu belgelemelerini sağlamak,

İnsan Hakları İzleme (1) insan haklarının uygulanmasına ilişkin veri toplama, (2) bu verilerin doğrulanması ve (3) bu verilerin insan hakları durumunu iyileştirmek amacıyla savunuculuk için kullanılması olarak tanımlanır.

İHİ, bir projenin etkisini ve başarısını izlemekten tamamen farklı olarak düşünülmelidir. İHİ, mevcut mevzuat ve uygulamaların uluslararası insan hakları standart ve normlarına uygunluğunu ve insan hakları ihlallerine yönelik olarak devletlerin atması gereken ve/veya atacağı adımları izler. İHİ bir süreci ifade eder, tek kere yapılan bir faaliyet değildir. İHİ içermeyen savunuculuk, eğitim, atölye çalışması, toplantı, bilgilendirme faaliyetleri İHİ kapsamına girmez.

İHİ için birçok farklı araç ve yöntem kullanılabilir. Bununla birlikte, kullanılan yöntem ne olursa olsun, bağımsızlık, tarafsızlık, zarar vermeme, güvenilirlik ve herkesin güvenliğini sağlama gibi çeşitli ilkelere uyulmalıdır.

2

ETKİNİZ AB PROGRAMI

Etkiniz AB Programı (bundan sonra Etkiniz olarak kullanılmaktadır), Ocak 2019'da başlayan, AB tarafından finanse edilen bir programdır. Türkiye'deki Sivil Toplum Örgütleri (STÖ), ağlar, platformlar ve sivil girişimlere bahsi geçen uluslararası İnsan Hakları Çerçevesine uyumun izlenmesi için destek sağlar. Uluslararası insan hakları standartlarını izleme ve savunuculuk

kapasitelerini artırarak sivil toplum örgütlerinin insan haklarının¹ korunması ve teşvik edilmesi rolünü güçlendirmeyi amaçlayan Programın uygulama süresi 3 yıldır.

Etkiniz programının beklenen sonuçları şunlardır:

- Sivil izleme girişimlerinin güvence altına alınması ve sürdürülebilir şekilde güçlenmesi;
- Sivil izleme raporlarının nitelik olarak iyileşmesi ve izleme raporlarının sayılarının artması;
- Sivil toplum örgütlerinin, insan hakları izlemesi için gerekli uzmanlık, teknik bilgi ve becerilere sahip olması;
- Avrupa ve uluslararası insan hakları çerçeveleri ve mekanizmalarına sivil toplum erişiminin ve etkisinin artması
- Sivil izleme ortamının iyileştirilmesi için diyalog kurulması;
- İnsan haklarının korunması ve teşvik edilmesi için sivil izlemenin rolü ve değeri hakkında vatandaşların farkındalığının artırılması.

Türkiye’de uluslararası insan hakları standartlarına uyumu izleyen ve ihtiyaç ve taleplerine göre izleme temelli savunuculuk faaliyetleri yürüten STÖ'lere destek sağlayacak Programın uygulanmasını Etkiniz Teknik Destek Ekibi (ETDE) yürütür

Etkiniz genel anlamda STÖ'lerde uzmanlık oluşturmayı ve/veya mevcut uzmanlığı güçlendirmeyi hedeflemektedir.

Etkiniz bir hibe programı değil, aynı destek programıdır. Dolayısıyla Etkiniz, talep kapsamında onaylanan tüm giderler için ödemeleri doğrudan tedarikçilere ve hizmet sağlayıcılarına yapar.

---

¹ Etkiniz programı, İHİ gerektiren tüm konulara açıktır. Destek için ETKİNİZ programına başvurmak isteyen STÖ'leri yönlendirmek için listede yer alan konulardan bazıları şunlardır: kadın hakları, çocuk hakları, genç hakları, engelli hakları, azınlık ve etnik grupların hakları, lezbiyen-gay-biseksüel-transeksüel-interseks bireylerin hakları, mülteci ve göçmen hakları, ülke içinde yerinden edilmiş kişilerin hakları, vatansız kişiler, yerli hakları, yaşlı hakları, işçi hakları, mağdur hakları, zehirli maddeleri gıda güvenliği gibi çevreyle ilgili haklar, işletmeler ve insan hakları, insan hakları savunucularının hakları, ayrımcılığın önlenmesi, adil yargılanma hakkı, ekonomik, sosyal ve kültürel haklar, sivil ve siyasi haklar.

Maksimum aynı destek miktarı 3,000 (3 bin) Avrodur. Bazı durumlarda (çalışmanın amacına ulaşması için gerekli ekstra maliyetler gibi), Etkiniz -TDE, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu onayıyla maksimum aynı katkı miktarını yüzde 50 oranında artırmayı değerlendirebilir. Her STÖ birden fazla destek talebinde bulunabilir ancak bir STÖ'ye verilecek destek miktarı Etkiniz Programı süresince 12 bin Avro'yu geçemez.

3

ETKİNİZ DESTEĞİNDEN KİMLER YARARLANABİLİR?

Etkiniz desteğinden yararlanmanın ana şartı, Türkiye'de kayıtlı bir **Sivil Toplum Örgütü** olmak ve insan haklarının korunması ve teşvik edilmesi alanında aktif olarak çalışıyor olmaktır.

Bu yapılar arasında şunlar yer alır:

- dernekler;
- vakıflar;
- kar amacı gütmeyen kooperatifler;
- sivil toplum ağları ve platformları (bu ağlar ve platformlar kamu tüzel kişiliği olan bir STÖ tarafından temsil edilmelidir);
- sivil girişimler (bu girişimler tüzel kişiliği olan bir STÖ tarafından temsil edilmelidir);
- işçi sendikaları;
- barolar;
- meslek örgütleri

Etkiniz destekleri www.etkiniz.eu web adresinde yer alan bir çevrimiçi sistem üzerinden yönetilir. Destek Talebinde (DT) bulunmak isteyen STÖ'lerin öncelikle bu sisteme kaydolarak kullanıcı adı ve şifresi almaları gerekir.

İLKELER

KRİTERLER

ETKİNLİK

DT insan haklarının durumunu ulusal ve/veya yerel düzeyde değiştirme veya katkıda bulunma potansiyeline sahip bir faaliyet sunmaktadır.

DT'nin hedef ve çıktıları ölçülebilir niteliktedir.

VERİMLİLİK

DT küçük çaplı bir Etkiniz desteğiyle gerçekleştirilebilir düzeydedir.
DT, Etkiniz'in amaç düzeyi göstergelerine ulaşmaya katkı sağlayabilecektir.

ETKİ

DT, Türkiye'deki mevcut insan hakları durumunu olumlu anlamda etkilemek ve geliştirmeyi hedeflemektedir.
DT, oluşturacağı etkiyi tanımlamaktadır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

DT sürdürülebilir ve kalıcı etkiler sunmaktadır.
STÖ, İHI faaliyetlerine Etkiniz desteği bittikten sonra da devam edebilecektir.
DT, iklim krizi ve çevrenin korunmasına ilişkin çözümlere nasıl katkı sağlayabileceğini göz önünde almaktadır.

İNSAN HAKLARI YAKLAŞIMI

DT insan hakları ilkelerine saygı göstermektedir.
DT kapsamında uluslararası insan hakları hukuku kullanılmıştır.
Haklarından mahrum edilmiş, sessiz, görünmez ve savunmasız bırakılmış gruplara öncelik verilmiştir.
Herhangi bir gruba karşı ayrımcılık yapılmasına veya ayrımcılık artırılmasına neden olan her türlü eylemden kaçınılmıştır.
Cinsiyet eşitliğine, cinsel kimliğe ve cinsel yönelime saygı duyulmaktadır.
Hak sahiplerinin, İHI faaliyetlerinin bir parçası olarak, katılım göstermelerine saygı duyulmakta ve teşvik edilmektedir.
İHI kapsamındaki hak sahipleri/faydalanıcıları ve diğer paydaşlar için hesap verilebilirlik ve şeffaflık sağlanmıştır.
Hak sahiplerinin korunmasına yönelik tedbirler sağlanarak yetkililer tarafından hedef alınmaları engellenmiştir.

4

ETKİNİZ DESTEK KATEGORİLERİ

Etkiniz, akademik/ticari/kâr amacı güden/siyasi parti faaliyetleri veya kişisel ya da politik kazanca yönelik burs taleplerini desteklememektedir.

Etkiniz destekleri iki ana kategoride verilir: insan hakları izleme ve uluslararası insan hakları mekanizmalarına erişim.

I. İNSAN HAKLARI İZLEME (İHİ)

İHİ desteği, Türkiye'nin, taraf olduğu ve böylece uygulamakla yükümlü olduğu uluslararası insan hakları mevzuatına uyup uymadığını izleyerek insan haklarını durumunu iyileştirmeyi amaçlayan çalışmalar yapan mevcut ve yeni sivil izleme girişimlerine destek kategorisidir. Bu sayede, STÖ'ler Etkiniz desteği ile kendi çalışmalarını tasarlayabilecek ve uygulayabileceklerdir. Etkiniz özellikle İHİ alanında yenilikçi yaklaşımları da desteklemektedir.

Aşağıda, bu kategori kapsamında destek talebinde bulunulabilecek bazı örnek çalışmalar verilmiştir:

- ⇒ Etkiniz uzman havuzundaki uzmanların uzun ve kısa süreli desteği ile İHİ faaliyetlerinin güçlendirilmesi
- ⇒ Uluslararası insan hakları standartları ve mekanizmalarını kullanma konusunda kapasite ve teknik destek sağlayacak bir uzman talep edilmesi
- ⇒ İHİ faaliyetleri ve savunuculuk çalışmalarını güçlendirmek sürecine destek olacak kısa veya uzun dönemli ulusal ve uluslararası uzman talep edilmesi
- ⇒ İHİ faaliyetlerinde yeni teknolojiler kullanılması
- ⇒ İHİ çalışmaları için stratejik temel oluşturma
- ⇒ İHİ çalışmaları için kilit göstergeler oluşturma
- ⇒ Araştırma konularında veri toplama ve doğrulama
- ⇒ Toplanan verilerin istatistiksel bilgiye dönüştürülmesi
- ⇒ Bu alanda diğer çalışmalarda verilen mevcut bilgilerin okunması ve yorumlanması
- ⇒ Uluslararası alanda tanınan İHİ raporları hazırlanması
- ⇒ Bulgu ve raporların yaygınlaştırılması ve sosyal desteğin genişletilmesi

- ⇒ Bulguları yaygınlaştırmak ve sosyal desteği genişletmek için sonuçların video veya görsel bilgi gibi kolayca anlaşılır formatta yayımlanması
- ⇒ İzleme sonuçlarına ilişkin kampanya veya lobi faaliyetleri gerçekleştirilmesi
- ⇒ Benzer alanlarda faaliyet gösteren kuruluşlarla diyalog ve ortaklık kurulması ve kilit stratejiler gerçekleştirilmesi
- ⇒ Basın ve medya vasıtasıyla kamuoyuna ulaşma
- ⇒ Çalışmanın kamu idarecileriyle paylaşılması
- ⇒ İHİ konularında webinarlara katılma ve/ya webinar düzenleme talebinde bulunma
- ⇒ İHİ ve savunuculuk faaliyetlerine ilişkin diyalog oluşturmak için farklı kurum ve kuruluşlarla bir araya gelme
- ⇒ İHİ süreçlerinde uzun vadeli kapasite oluşturma

Karşılanan giderler:

Pandemi sebebiyle 1 Temmuz 2021 tarihine kadar sadece çevrimiçi (online) etkinliklere destek verilecektir.

Pandemi sebebiyle 1 Temmuz 2021 tarihine kadar seyahat ve konaklama destekleri durdurulmuştur.

- Destek alınan etkinlik için yer kiralama;
- Etkinlik sırasında ikram hizmetleri;
- Şehirlerarası seyahat (destek kapsamında bütçeye eklenerek günlük harcırah olarak seyahat edecek kişi için 10 Avro karşılığı Türk Lirası talep edilebilir; şehir içi ulaşım ve harcırah desteği bulunmamaktadır)
- Konaklama (oda ve kahvaltı);
- Kırtasiye giderleri;
- Yazılı çeviri (rapor, broşür, video tercümesi gibi);
- Sözlü çeviri (simültane veya ardıl);
- İşaret dili çevirisi;
- Ekipman kiralama (ekipman satın alımı karşılanmamaktadır; ekipman kiralama için toplam kiralama bedeli ekipman satış fiyatının 1/3'ünü geçemez; araç kiralama destek kapsamında değildir);
- Web sitesi tasarımı, yazılım ve yönetimi (Web sitesi tasarımı kalemi sadece söz konusu insan hakları izleme çalışmasının savunuculuk ayağının hayata geçmesi için asli bir ihtiyaçsa karşılanır. Örneğin, sivil toplum örgütünün genel kurumsal web sitesi bu kapsamda değildir.);
- Yazılım satın alma ve üyelik harcamaları (veri tabanı, depolama, tasarım, vb.);
- Sosyal medya araçlarının tasarımı ve yönetimi;
- Alan adı ve hosting;
- Tanınırlık, bilgi ve tanıtım materyallerinin tasarımı, redaksiyonu, basımı ve yaygınlaştırılması.

Ayrıca Etkiniz, BM Engelli Hakları Sözleşmesi Madde 2'de belirtildiği üzere gerekirse/gerektiğinde makul uyumlaştırma tedbirlerini dikkate alacaktır (örneğin, engelli kişilerin çeviri veya transfer harcamaları).

II. ULUSLARARASI İNSAN HAKLARI MEKANİZMALARINA ERİŞİM

Çalışmalarının BM, Avrupa Konseyi ve diğer benzer uluslararası mekanizmalarda yer almasını sağlamak için destek ihtiyacı bulunan veya bu mekanizmalara erişmek isteyen STÖ'ler, bu kategoride destek talebinde bulunabilir.

Buna ek olarak, BM ve Avrupa Konseyinde, AB Üye Devletler, Aday Ülkeler, Avrupa Komşuluk ve Ortaklık Aracı (ENPI) ülkeleri, Avrupa Ekonomik Alanı ve Avrupa Ortak Pazar² ülkelerindeki toplantılar, raporlama oturumları veya bire bir görüşmeler gibi uluslararası insan hakları mekanizmalarına erişim için de bu destek kullanılabilir. Başka bir ülkeye uluslararası seyahat talepleri münferit olarak değerlendirilir.

Aşağıda, bu kategori kapsamında destek talebinde bulunulabilecek bazı örnek çalışmalar verilmiştir:

- ⇒ Uluslararası insan hakları mekanizmaları için raporlar hazırlama;
- ⇒ Uluslararası insan hakları mekanizmalarına ziyaret veya toplantı;
- ⇒ Uluslararası insan hakları mekanizmalarından uzmanları veya üyeleri Türkiye'deki etkinlik ve toplantılara davet etme;
- ⇒ Türkiye'de uluslararası insan hakları mekanizmaları hakkında toplantı veya etkinlik düzenleme;
- ⇒ Uluslararası insan hakları mekanizmalarını hedefleyen savunuculuk etkinliklerini yurt dışında düzenleme.
- ⇒ Uluslararası çevrim içi İnsan Hakları İzleme eğitimlerine katılım (Etkiniz, tüzel kişiliği bulunan STÖ'lerin temsilcilerinin katılımını desteklemektedir; bireysel destek talepleri geçerli değildir. Destek talebinde bulunacak kişinin talebi kabul edilirse temsil ettiği STÖ'den eğitimlere katılımı ilgili onay yazısı alması

² **AB Üye Ülkeleri:** Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Hırvatistan, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İrlanda, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Hollanda, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, Birleşik Krallık.

Aday Ülkeler: Arnavutluk, Bosna Hersek, Karadağ, Kosova, Makedonya, Sırbistan, Türkiye.

ENPI Ülkeleri: Azerbaycan, Beyaz Rusya, Cezayir, Ermenistan, Fas, Filistin Bölge Otoritesi, Gürcistan, İsrail, İsviçre, İzlanda, Libya, Lübnan, Mısır, Moldova, Norveç, Suriye, Tunus, Ukrayna, Ürdün.

Avrupa Ekonomik Alanı (EEA): İzlanda, Liechtenstein, Norveç.

Avrupa Ortak Pazarı: İsviçre

Uluslararası İnsan Hakları
Çerçevesine Uyumun
İzlenmesi için

ETKİNİZ
AB PROGRAMI

gerekmektedir. Eğitimlere katılımı ilgili destek taleplerine değerlendirme aşamasında öncelik verilecektir).

Karşılanan giderler:

Pandemi sebebiyle 1 Temmuz 2021 tarihine kadar sadece çevrimiçi (online) etkinliklere destek verilecektir.

Pandemi sebebiyle 1 Temmuz 2021 tarihine kadar seyahat ve konaklama destekleri durdurulmuştur.

Uluslararası İnsan Hakları
Çerçevesine Uyumun
İzlenmesi için

ETKİNİZ
AB PROGRAMI

- Destek alınan etkinlik için yer kiralama;
- Etkinlik sırasında ikram hizmetleri;
- Uluslararası seyahat (destek kapsamında bütçeye eklenerek günlük harcırah olarak seyahat edecek kişi için 50 Avro talep edilebilir);
- Konaklama (sadece oda ve kahvaltı);
- Kırtasiye giderleri;
- Yazılı çeviri (rapor, broşür, video tercümesi gibi);
- Ekipman kiralama (ekipman satın alımı karşılanmamaktadır; ekipman kiralama için toplam kiralama bedeli ekipman satış fiyatının 1/3'ünü geçemez; araç kiralama destek kapsamında değildir);
- Web sitesi tasarımı, yazılım ve yönetimi (Web sitesi tasarımı kalemi sadece söz konusu insan hakları izleme çalışmasının savunuculuk ayağının hayata geçmesi için asli bir ihtiyaçsa karşılanır. Örneğin, sivil toplum örgütünün genel kurumsal web sitesi bu kapsamda değildir.);
- Yazılım satın alma üyelik giderleri (veri tabanı, depolama, tasarım, vb.);
- Sosyal medya araçları tasarımı ve yönetimi;
- Alan adı ve hosting;
- Tanınırlık, bilgi ve tanıtım materyallerinin tasarımı, redaksiyonu, basımı ve yaygınlaştırılması.
- Uluslararası seyahat;
- Etkinlik katılım ücretleri;
- Pasaport ücreti (maksimum 5 yıllık bordo pasaport ücreti program kapsamında karşılanmaktadır);
- Vize ücretleri (vize süreci destek verilen STÖ temsilcisinin sorumluluğunda olup Etkiniz-TDE yalnızca vize ücretini karşılamaktadır);
- Seyahat sigortası;
- Yurt dışı çıkış harcı;
- Tercüme ve/ya işaret dili tercümesi (destek alan STÖ'lerin gönüllü ardıl tercümanlarla çalışması beklenmektedir; tercümanın seyahat ve konaklama masrafları Etkiniz programından talep edilebilir);
- Uluslararası çevrim içi İnsan Hakları İzleme eğitimlerine katılım ve sertifika ücretleri

Buna ek olarak, Etkiniz, BM Engelli Hakları Sözleşmesi Madde 2’de belirtildiği üzere gerekirse makul uyumlaştırma tedbirlerini değerlendirmeye alacaktır (örneğin, engelli kişiler için tercüme veya transfer ücretleri).

5

UZMAN DESTEĞİ

STÖ bünyesinde insan hakları izleme alanında uzmanlık oluşturulması ve/ya mevcut uzmanlığın güçlendirilmesi, Etkiniz Programı’nın başlıca hedefleri arasında yer alır. Sivil toplum örgütlerinde böyle bir uzmanlık bulunmadığı durumlarda dışardan uzman desteği sağlayabilir. Etkiniz uzman havuzu, ihtiyaç duydukları alanlara STÖ'lere uzman desteği vermek için kurulmuştur.

STÖ'lerin Etkiniz Bilgi Sistemine kayıt olarak, destek talebi başvurusu altında uzman talep edebileceği örnek alanlar şunlardır:

- ⇒ eğitim;
- ⇒ danışmanlık;
- ⇒ iletişim;
- ⇒ etkinlik ve toplantılarda kolaylaştırma veya moderatörlük;
- ⇒ anket ve saha araştırması ve rehberlik desteği;
- ⇒ insan hakları hukuk danışmanlığı;
- ⇒ izleme değerlendirme;
- ⇒ etki analizi;
- ⇒ çeviri hizmetleri, vb.

ETDE uygun olarak değerlendirilen uzman talepleri için, uzmanın çalışma sürecini planlamak üzere, talep sahibi STÖ ile temasa geçer.

Kısa/uzun dönemli tüm uzmanların giderleri aynı desteklere ek olarak Etkiniz tarafından ayrıca karşılanır.

Etkiniz, STÖ'lerin izleme ve savunuculuk kapasitelerini iyileştirmek için forumlar ve kapasite geliştirme eğitim programları düzenler. Forumlar ve kapasite geliştirme eğitim programlarının tarihleri Etkiniz web sitesinde (www.etkiniz.eu) ve sosyal medya hesaplarından takip edilebilir.

6

BAŞLARKEN – ETKİNİZ BİLGİ SİSTEMİNE KAYIT

Destek talebinde bulunmak isteyen STÖ'lerin www.etkiniz.eu adresini ziyaret ederek Etkiniz bilgi sistemine kayıt olmaları ve "**BAŞVURU YAPIN**" butonuna tıklayarak daha sonra "**KAYIT İÇİN BURAYA TIKLAYINIZ**" butonuna tıklamaları gerekmektedir.

Etkiniz Bilgi Sistemine ilk kez giriş yapacak STÖ'lerin öncelikle "**KAYIT**" butonuna tıklamaları, gerekli bilgileri doldurduktan sonra "**KAYIT TAMAMLANDI**" butonuna tıklamaları gerekmektedir. Gerekli tüm bilgiler girildiyse ekranda "**Kaydınız başarıyla gerçekleştirildi**" yazısı görülecektir. Başvuru sahibinin e-posta adresine bir onay e-postası gönderilecek ve bu e-postanın kayıt olmak isteyen temsilci tarafından cevaplanmasının ardından ETDE kullanıcı adı ve şifresini içeren başka bir e-posta gönderecektir.

Etkiniz Bilgi Sistemine kayıt yaptırırken tüm kullanıcılardan, AB Genel Veri Koruma Yönetmeliğine uygun olarak kişisel verilerin kullanılması (KVK) prosedürlerini onaylayarak kişisel verilerinin kaydedilmesini kabul etmeleri istenir³. Kayıt sırasında onay için ilgili açıklama ve onama metni kullanıcılara otomatik olarak gösterilir.

7

DESTEK TALEP SÜRECİ

Destek talebinde bulunan kullanıcı adı ve şifresini aldıktan sonra bu kullanıcı adı ve şifreyle Etkiniz Bilgi sistemine giriş yaparak STÖ adına yapacağı destek talebini çevrimiçi olarak iletir. Bunun için "Yeni Talep" formu üzerinden gerekli bilgileri doldurmaları yeterlidir.

STÖ'ler, taleplerini tamamladıktan sonra "**DESTEK TALEBİNİ TAMAMLA ve GÖNDER**" butonuna tıklayarak ETDE'ye iletmış olur. Bilgi Sisteminde kayıtlı e-posta adresine otomatik

³ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection_en

e-posta alındı mesajı gönderilir. Bu aşamadan sonra yapılan destek talebi, ETDE tarafından uygunluk değerlendirmesine alınır.

Desteklenecek faaliyetlerin, destek talep tarihinden en erken 3 ay, en geç 6 ay içinde başlaması beklenir.

STÖ'ler, destek talepleriyle ilgili soru veya herhangi bir problem hakkında Etkiniz-TDE ile temasa geçebilir (destek@etkiniz.eu).

Teknik ekipmanı ya da internet bağlantısı bulunmayan veya bilgisayar okuryazarı olmayan kişiler, +90 312 447 7960 /+90 312 4482543 /+90 539 857 5960 numaralı telefonlardan temasa geçebilir. Etkiniz-TDE, destek talebini nasıl yapacakları konusunda yönlendirme yapacaktır.

Kaynaklar yeterli olduğu sürece ve etkiniz teknik destek ekibinin uygulama kapasitesi aşılmadığı sürece Etkiniz, destek taleplerine açık olacaktır.

8

UYGUNLUK KRİTERLERİ ve KONTROLÜ

Etkiniz-TDE, (1 Ağustos 2020 tarihli değişiklikle) destek taleplerinin uygunluğunu 2 ayda bir değerlendirmeye alır.

Örneğin, 26 Ağustos-25 Ekim 2020 tarihleri arasında gönderilen tüm destek talepleri, gönderme tarihi sırasına göre değerlendirilir ve en geç 1 Aralık 2020 tarihine kadar sonuçlar belli olur.

ETDE, Bilgi Sistemi üzerinden e-posta ile destek taleplerinin sonuçları hakkında STÖ'lere tek tek bilgi verir.

Uygunluk kontrolü iki aşamada yapılır. İlk aşamada ETDE şunları kontrol eder:

- ⇒ Desteğin İHİ'yle ilgili bir STÖ tarafından talep edilmiş olması
- ⇒ Destek talebinin uluslararası insan hakları standartlarına ve normlarına uygun olması

Yukarıdaki kriterlere göre uygunluğun doğrulanmasının ardından Etkiniz-TDE destek talebi için diğer değerlendirmeleri yapar.

Bir destek talebi yukarıdaki kriterlere uygun değilse, Etkiniz-TDE diğer destek mekanizmalarını tavsiye eder.

İkinci aşamada Etkiniz-TDE, aşağıdaki kriterlerde destek taleplerini değerlendirir.

UYGUNLUK KRİTERLERİ	
Belirleyici Kriterler	
1	Destek talebi, iletişim, sunum, raporlama gibi uluslararası insan hakları mekanizmaları (BM insan hakları komiteleri gibi) ile doğrudan bir bağlantı içeriyor mu?
2	Destek, iyi bir etki yaratmaya ve insan haklarını iyileştirmeye odaklı mı?
3	Destek talebinin hedef ve çıktıları ölçülebilir mi?
4	Zor durumdaki haklarından mahrum edilmiş/marjinal gruplara öncelik veriyor mu?
5	İlgili hak sahiplerini diğer ilgili ve etkili paydaşları dahil ediyor mu?
6	Hak sahiplerini korumak için tedbirler içeriyor mu?
7	a. Ayrımcılık karşıtı tedbirler içeriyor mu? b. Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik ediyor mu?
Destekleyici Kriterler	
1	Talep edilen bütçe miktarı 3.000 Avro'nun altında mı?
2	Talep edilen bütçe kalemleri önerilen faaliyetlerle eşleşiyor mu?
3	Destek talebi bütçe ve planlanan sonuçları açısından gerçekçi mi?

ETDE destek taleplerini yukarıdaki kriterlere göre değerlendirdiği talepleri, 3 başlık altında toplar:

⇒ **UYGUN**⁴ Belirleyici kriterlerden en az beş tanesine ve destekleyici kriterlerin hepsine uyan destek talepleri uygun kabul edilir ve ETDE destek sürecini başlatmak üzere STÖ ile temasa geçer.

⁴ ETDE, destek verdiği STÖ'lere uygulama sürecinde yardımcı olmak üzere gerekli bilgileri, bazı rehber dokümanları ve formlar ile kontrol listelerini e-posta ile göndermektedir.

⇒ **YARI UYGUN** bir destek talebinin belirleyici kriterlerden üç tanesini karşılması durumunda ETDE STÖ ile temasa geçerek en az 5 belirleyici kriterin ve destekleyici kriterlerin hepsinin karşılandığından emin olmak için STÖ'ye yardımcı olur.

⇒ **UYGUN DEĞİL** Yukarıdaki belirleyici kriterlerin üçünü karşılamayan destek taleplerinin uygun olmadığı değerlendirilir. ETDE, uygun olmayan talepleri gönderen STÖ'lerle temasa geçerek varsa diğer AB finansmanlı destek mekanizmalarını tavsiye edebilir.

Destek talep eden STÖ'ye bu sonuca ilişkin bilgi verilerek gerekli çalışmalar başlatılır.

Destek talepleri (1 Ağustos 2020 tarihli değişiklikle) 2 aylık olarak değerlendirilir. ETDE, aylık olarak talep tarihi sırasına göre uygunluk kontrolü yapar. Örneğin, 26 Ağustos-25 Ekim 2020 tarihleri arasında gönderilen tüm destek talepleri, uygun/yarı uygun/uygun değil olarak değerlendirilir ve en geç 1 Aralık 2020 tarihine kadar sonuçlar STÖ'lere bildirilir.

STÖ'lerin destek@etkiniz.eu adresine e-posta göndererek uygunluk kontrolü sonuçlarına itiraz etme hakkı vardır.

Uygunluk kontrolü sürecinde ETDE çalışmaları hakkında STÖ'lerden ek bilgi ve belge talep edebilir.

Etkiniz, acil destek taleplerini kabul etmemektedir; bununla birlikte, özel durumlar için STÖ'ler ETDE ile temasa geçebilirler (destek@etkiniz.eu).

ETDE, yoğun dönemlerde tüm STÖ'lere eşit fırsat vermek için birden fazla destek talebinde bulunan STÖ'ye verilecek destek sayısını sınırlamayı gerekli görebilir.

Birden fazla destek talebinde bulunulması durumunda, alınan desteklerin yoğunluğu değerlendirilir ve tüm STÖ'lere eşit fırsat sağlanması için, destek sayısı sınırlandırılabilir.

ETDE, destek talebi süreci ve desteğin sivil toplum örgütleri arasında rekabet yaratmadan gerçekleştirilmesine özellikle dikkat eder. Bu sebeple, eğer bir STÖ'nün insan haklarının izlenmesinde kullanılacak yenilikçi bir fikri varsa ETDE destek talebi sürecinde yardımcı olmaya her zaman hazırdır. Destek talepleri hakkında sorularınız için Etkiniz Teknik Destek Ekibine destek hatlarından ulaşabilirsiniz.

Programın süresi boyunca destek talebi koşullarında değişiklik olması halinde eski uygulamaları etkilemeden Etkiniz web sitesi ve sosyal medya üzerinden duyurulacaktır. Yeni koşullar duyurulduğu tarihi takip eden destek talebi sürecinde geçerli olacaktır.

Destek taleplerinde kullanılan dil Türkçedir. Ayrıca İngilizce, Arapça ve Kürtçe olarak da destek talepleri gönderilebilir ancak Arapça ve Kürtçe destek talepleri destek@etkiniz.eu adresine e-posta olarak gönderilmelidir.

Uluslararası İnsan Hakları
Çerçevesine Uyumun
İzlenmesi için

ETKİNİZ
AB PROGRAMI

Destek talebinin yarı uygun olduğu değerlendirilirse, ilgili STÖ'den destek talebini düzeltmesi/iyileştirmesi istenebilir. Sonraki talep döneminden önce taleplerini revize ederek tekrar gönderen STÖ'ler sıralamadaki yerlerini koruyacaktır.

Destek talebi uygun bulunmayan STÖ'ler talepleri hakkında geri bildirim almak üzere Etkiniz Teknik Destek Ekibine başvurabilir (destek@etkiniz.eu).

ETDE, uygun tedbirleri alma, destek kategorilerinde ve finansal destek limitlerinde değişiklik yapma hakkını saklı tutar.

Uluslararası İnsan Hakları
Çerçevesine Uyumun
İzlenmesi için

ETKİNİZ
AB PROGRAMI

9

İLETİŞİM

Etkiniz AB program desteği kapsamındaki talepler hakkında sorusu olan STÖ'ler, Etkiniz destek hatları ile temasa geçebilir:

	destek@etkiniz.eu
	+90 312 447 7960 /+90 312 4482543 /+90 539 857 5960 Etkiniz destek telefonları, hafta için 13.30-16.30 saatleri arasında açıktır.
Etkiniz AB programı hakkında öneri ve şikâyetlerinizi info@etkiniz.eu veya bilgi@etkiniz.eu adresine gönderebilirsiniz.	
	Yıldızevler Mahallesi, Rabindranath Tagore Caddesi, No: 10/4, Yunus Ensari İş Merkezi, Çankaya/Ankara, Türkiye
	www.etkiniz.eu
	https://twitter.com/etkinizab
	https://www.facebook.com/ETKİnİZab
	https://www.instagram.com/etkiniz/
	https://www.youtube.com/etkiniz

Türkiye'ye ilişkin Uluslararası İnsan Hakları Çerçevesi

Birleşmiş Milletler Mekanizmaları – BM Şartı temelli mekanizmalar			
Mekanizma	Kanun	Mekanizmanın yapısı	Hak grupları veya hak alanları
İnsan Hakları Konseyi	BM Şartı	Şikayet Prosedürü	Tüm insan hakları
İnsan Haklarının Teşviki ve Korunması Komisyonu ve Alt Komisyonu	BM Şartı	Şikayet ve bireysel başvuru	Tüm insan hakları, acil konular
Evrensel Periyodik İnceleme	BM Şartı	Raporlama	Tüm insan hakları
Birleşmiş Milletler Mekanizmaları – Anlaşmalar ile kurulan komite temelli mekanizmalar			
Mekanizma	Kanun	Mekanizmanın yapısı	Hak grupları veya hak alanları
İrk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi	Her Türlü İrk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme	Raporlama	İrk Ayrımcılığı
Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi	Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi	Raporlama	Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar

	Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol	Bireysel başvuru	
İnsan Hakları Komitesi	BM Siyasi ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi	Raporlama	Medeni ve Siyasi Haklar
	Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol	Bireysel başvuru	
	Ölüm Cezasının Kaldırılmasını Amaçlayan, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Ek İkinci İhtiyari Protokol		
Kadına Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi	Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi	Raporlama	Kadınlar, cinsiyet eşitliği, cinsiyet kimliği, LGBTİ +
	Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine İlişkin İhtiyari Protokol	Bireysel başvuru	
İşkenceyle Mücadele Komitesi	İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme	Raporlama	İşkence ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Ceza
	İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele	Bireysel başvuru	

	veya Cezaya Karşı Sözleşmesine İlişkin İhtiyari Protokol		
	İşkencenin Önlenmesi Alt Komitesi	Ziyaretler	
Çocuk Hakları Komitesi	Çocuk Haklarına Dair Sözleşme	Raporlama	Çocuklar
	Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokol	Raporlama	
	Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol	Raporlama	
	Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol (İrtibat Prosedürü)	Bireysel başvuru	
Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunması Komitesi	Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme	Raporlama Bireysel başvurusu	Göçmen İşçiler ve Aile Fertleri
Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunması Komitesi	Bütün Kişilerin Zorla Kaybedilmeden Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme	Raporlama Bireysel başvuru	Zorla Kaybedilme

Engelli Hakları Komitesi	Engelli Hakları Sözleşmesi	Raporlama	Engelli kişiler
	Engelli Hakları Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol	Bireysel başvuru	
Birleşmiş Milletler Mekanizmaları			
Özel Prosedürler/Mekanizmalar – Yıllık raporlama, bireysel başvuru, acil eylemler			Hak grupları veya hak alanları
Afrika kökenli kişilere dair uzmanlar Çalışma Grubu			Afrika kökenli kişiler
Keyfi gözaltılar Çalışma Grubu			Keyfi gözaltılar
İnsan Hakları ve ulusötesi şirketlerle diğer ticari teşebbüslere dair Çalışma Grubu			Ticaret ve insan hakları
Zorla kaybedilmeler Çalışma Grubu			Zorla veya istem dışı kaybolmalar
Halkların kendi kaderini tayin hakkı ve insan haklarını ihlal etmek için paralı askerlerin kullanımına dair Çalışma Grubu			Silahlı çatışma
Yasalar ve uygulamada kadınlara karşı ayrımcılık Çalışma Grubu			Yasalar ve uygulamada kadınlar
Kültürel haklar Özel Raportörü			Kültürel haklar
Engelli kişilerin hakları Özel Raportörü			Engelli kişiler
Eğitim hakkı Özel Raportörü			Eğitim
Güvenli, temiz ve sürdürülebilir çevrede yaşamayla ilgili insan hakları sorumlulukları Özel Raportörü			Çevre

Yargısız, yasadışı veya keyfi infaz Özel Raportörü	Yargısız, yasadışı veya keyfi infaz
Gıda hakkı Özel Raportörü	Gıda
Düşünce ve ifade özgürlüğü hakkının desteklenmesi ve korunması Özel Raportörü	Düşünce ve ifade özgürlüğü
Barışçıl toplanma ve örgütlenme hakkı Özel Raportörü	Barışçıl toplanma ve örgütlenme özgürlüğü
Yeterli yaşam standardı hakkının bileşeni olarak yeterli barınma Özel Raportörü	Yeterli barınma, yeterli yaşam standardı
Herkesin mümkün olan en yüksek fiziksel ve ruhsal sağlık standartlarından yararlanma hakkı Özel Raportörü	Sağlık
İnsan hakları savunucularının durumu Özel Raportörü	İnsan hakları savunucuları
Hakimler ve avukatların bağımsızlığı Özel Raportörü	Hakimler ve avukatlar
Yerli halkların savunucularının durumu Özel Raportörü	Yerli halklar
Ülkesinde yerinden edilmiş kişilerin insan hakları Özel Raportörü	Ülkesinde yerinden edilmiş kişiler
Göçmenlerin insan hakları Özel Raportörü	Göçmenler
Azınlıklarla ilgili konular Özel Raportörü	Azınlıklarla ilgili konular
Yaşlı kişilerin tüm insan haklarına erişimi Bağımsız Uzmanı	Yaşlı kişiler

Aşırı yoksulluk ve insan hakları Özel Raportörü	Aşırı yoksulluk
Özel hayatın gizliliği hakkı Özel Raportörü	Özel hayat
İrkçilik, ırk ayrımcılığı, yabancı düşmanlığı ve buna bağlı hoşgörüsüzlüğün çağdaş biçimleri Özel Raportörü	İrkçilik, ırk ayrımcılığı, yabancı düşmanlığı
Din ve vicdan özgürlüğü Özel Raportörü	Din ve vicdan özgürlüğü
Çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisi Özel Raportörü	Çocuklar, cinsel istismar
Köleliğin çağdaş biçimleri, sebepleri ve sonuçları Özel Raportörü	Kölelik, kadınlar, çocuklar, işçi hakları
Terörizmle mücadele sırasında insan haklarının ve temel özgürlüklerin desteklenmesi ve korunması Özel Raportörü	Terörizm
İşkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele Özel Raportörü	İşkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele veya ceza
Özellikle kadınlar ve çocuklar olmak üzere insan ticareti Özel Raportörü	İnsan ticareti, kadınlar, çocuklar
Hakikat, adalet, tazmin ve önlemenin sağlanması Özel Raportörü	İnsan hakları suiistimalinin önlenmesi
Kadına karşı şiddet, sebepleri ve sonuçları Özel Raportörü	Kadına karşı şiddet
Cinsel yönelim ve cinsel kimliğe dayalı şiddet ve ayrımcılıktan korunma Bağımsız Uzmanı	Cinsel yönelim ve cinsel kimlik

Çevreye duyarlı yönetim ve tehlikeleri atık ve çöplerin yok edilmesinin insan hakları etkileri Özel Raportörü	Tehlikeli atık ve çöpler, çocuklar, yerli halklar	
Güvenli içme suyu ve kanalizasyon hakkı Özel Raportörü	Güvenli içme suyu ve kanalizasyon	
Kalkınma hakkı Özel Raportörü	Kalkınma	
Avrupa Konseyi Mekanizmaları		
Mekanizma	Kanun	Hak grupları veya hak alanları
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi	İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi	Tüm haklar tüm gruplar
Bakanlar Komitesi (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarını İcra Dairesi)	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrası	Tüm haklar tüm gruplar
Avrupa Sosyal Haklar Komitesi	Avrupa Sosyal Haklar Sözleşmesi (düzenlenmiş)	Tüm haklar tüm gruplar – çocuklar, kadınlar, işgücü/iş şartlarına ilişkin özel sebepler
Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu (Venedik Komisyonu)	Karar (2002) 3 Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu Düzenlenmiş Kanunun Kabul Edilmesi	Hukukun üstünlüğü, kanun yoluyla demokrasi
İnsan Hakları Komiseri	Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Kararı (99) 50	Tüm haklar tüm gruplar
Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi	Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı	Yerel demokrasi
Gazeteciliğin Korunması ve Gazetecilerin Güvenliğinin Desteklenmesi Platformu	Gazeteciliğin Korunması ve Gazetecilerin ve Diğer Medya Aktörlerinin Güvenliği Bildirgesi	Basın özgürlüğü, gazeteciler

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddete Karşı Eylem Uzman Grubu (GREVIO)	Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddeti Önleme ve Mücadele Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)	Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet, çocuklar
Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi Taraflar Komitesi (Lanzarote Komitesi)	Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi	Cinsel sömürü ve çocuk istismarı
İnsan Ticaretiyle Mücadele Uzmanlar Grubu (GRETA)	İnsan Ticaretiyle Mücadele Sözleşmesi	İnsan ticareti
UNMIK Danışma Komitesi	Ulusal Azınlıkları Koruma Çerçeve Sözleşmesi (UNMIK)	Azınlıklar
Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu (GRECO)	Yolsuzluğa Dair Ceza Hukuku veya Medeni Hukuk Sözleşmesi	Yolsuzluk
Siber Suçlar Sözleşmesi Komitesi (Budapeşte Komitesi)	Budapeşte Siber Suçlar Sözleşmesi	Siber suç